

již podle shora uvedených zákonných předpisů. Posléze jest dodati, že sice přenesení příslušnosti na cizozemský soud předpokládá podle § 111 j. n. třetí odstavec vždy schválení nejvyššího soudu — což patrně i první soud předpokládal, — ale že tento předpis nijak nevylučuje rozhodování pořadem soudních stolic o návrzích účastníků, zejména tehdy, když si návrhy — jako v tomto případě — odporují. Jde to na jevo z § 9 nesp. říz., podle něhož má každý účastník, který se pokládá za stížena opatřením mimosporného soudce, právo stížnosti, o níž jest ovšem rozhodovati pořadem soudních stolic. Jako by nemohlo býti odepřeno právo stížnosti navrhovateli, kdyby první soud jeho návrh na přenesení příslušnosti zamítl, nemůže toto právo býti odepřeno ani odpůrci, když proti jeho odporu bylo návrhu vyhověno. Tím však není nijak předbíháno konečnému rozhodnutí nejvyššího soudu podle § 111 třetí odstavec j. n., jež jest nutným i při souhlasu účastníků a soudů a jež se řídí také ještě jinými úvahami, než jest tomu při rozhodování o stížnostech a při přenášení příslušnosti mezi soudy tuzemskými.

Čís. 7339.

Na právním pravidlu, že pronajímatelovo zákonné zástavní právo vzniká již vnesením svršků, nebylo nic změněno novou úpravou § 1101 obč. zák. Zájemné popsání není podmínkou ani jeho vzniku ani jeho uplatnění, pokud ovšem svršky nebyly později zase z najatých místností odstraněny. Zájemné popsání má jinak jen význam, že se jím zjišťuje, které věci byly tímto právem již při vnesení zatíženy.

Účel, rozsah a dosah předpisu § 48 (4) úp. řádu.

Rozsah oprávnění správce úpadkové podstaty ohledně zpeněžení jmění úpadkové podstaty.

Předpisem §§ 119 a 120 úp. ř., že věci stížené oddělnými právy jest zpravidla zpeněžití podle předpisů exekučního řádu a že zcizení a rozdělení výtěžku mezi oddělné věřitele jest provéstí exekucním soudem, byl pouze určen soud, jemuž náleží obstarati příslušný zpeněžovací úkon a rozvrh výtěžků a pořad, ve kterém se to má státi. Úkony ty však zůstávají i nadále býti úkony, sloužícími ku zpeněžení a rozdělení úpadkové podstaty a jest tu postupovati podle hmotněprávních předpisů úpadkového řádu, nanejvýš podle § 48 (4) úp. řádu.

(Rozh. ze dne 21. září 1927, R I 668/27.)

V exekuční věci proti úpadkové podstatě Františka S-a přihlásil Bedřich B. v přednostním pořadí pohledávku z činže. K odporu vymáhajících věřitelů firmy R. a firmy F. soud první stolice nepřikázal Bedřichu B-ovi přihlášenou činžovní pohledávku. Rekursní soud pohledávku Bedřichu B-ovi přikázal. Důvody: Bedřich B. přihlásil k rozvrhu výtěžku docíleného za předměty pol. 1—31 záj. protokolu svou pohledávku z činže 12.296 Kč 40 h a 3.000 Kč, správně 2.000 Kč s příslušenstvím v přednostním pořadí. Při rozvrhovém roku vznesli vy-

máhající věřitelé firma R. a firma Josef a Viktor F. proti pohledávce té odpor jediné z toho důvodu, že na příkazání v přednostním pořadí má Bedřich B. nárok jen ohledně činže, jež není starší jednoho roku, aniž by co namítali proti zákonnému právu zástavnímu, proti existenci a výši pohledávky. Z toho plyne, že bylo odporujícími věřiteli zákonné právo zástavní Bedřicha B-a samo o sobě uznáno a že jednak směřuje jich odpor proti příkazání výtěžku dražebního k úhradě přihlášené pohledávky, pokud táž přesahuje roční činži. Jak Bedřich B. sám, tak i odporující věřitelé sice mluví výslovně o pořadí privilegovaném, avšak o to se zde nejedná, a jak ze smyslu přihlášky i z obsahu protokolu o rozvrhu vysvítá, neměly na mysli strany takovéto výsadní pořadí ve vlastním slova smyslu, nýbrž jednalo se jen o přednostní pořadí před ostatními soudcovskými právy zástavními. A v tom směru první soud posoudil věc po stránce právní nesprávně. Zákonné zástavní právo pronajímatelovo ve smyslu § 1101 obč. zák. vzniká již vnesením svršků do najatých místností, aniž by bylo potřebí žaloby o zaplacení činže nebo zájemného popsání (dvorský dekret ze dne 10. dubna 1837). Zájemným popsáním se jen stanoví rozsah tohoto práva zástavního. Podle toho pořadí tohoto zástavního práva není závislé na provedení zájemného popsání, nýbrž řídí se jediné okamžikem, kdy svršky, o něž jde, byly do najatých místností vneseny. Následkem toho předchází toto zákonné zástavní právo všem oněm soudcovským právům zástavním, jichž bylo nabyto po vnesení svršků do najatých místností. Má proto pohledávka Bedřicha B-a, ano je nepopřeno, že je to pohledávka z činže, a ano dále ze zájemného protokolu vysvítá, že veškeré pod pol. 1—31 seznámené svršky byly zabaveny pro veškeré vymáhající věřitele v místnostech, jež povinná strana má najaty od Bedřicha B-a, zákonné právo zástavní na těchto svršcích, předcházející zástavním právům veškerých ostatních věřitelů. Toto zákonné zástavní právo podle § 1101 obč. zák. nezaniká dražbou, která slouží jediné k tomu, by realizací zástavních předmětů byly pohledávky věřitelů, tedy také pohledávka pronajímatelova uspokojena. Pokud odporující věřitelé dovozovali, že pouze činže za poslední rok požívá přednostního pořadí, mohli mít na zřeteli jediné ustanovení § 48 (4) konk. ř. O tento případ zde však nejde, jelikož omezení to platí jediné, když se uplatňuje zákonné právo zástavní podle § 1101 obč. zák. v úpadku, tedy proti věřitelům úpadkovým — nikoli však, když jde o řízení exekuční, jak tomu je v projednávaném případě.

N e j v y š š í s o u d k dovolacímu rekursu firmy R. zrušil usnesení obou nižších soudů a odkázal věc na první soud, by dále jednal o rozvrhu výtěžku a vydal nové usnesení; dovolací rekurs správce úpadkové podstaty poukázal na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

Usnesení rekursního soudu bylo napadeno správcem úpadkové podstaty a oddělným věřitelem firmou R. Správce úpadkové podstaty napadá názor rekursního soudu, že zástavní právo, příslušející Bedřichu B-ovi jakožto pronajímateli ze zákona (§ 1101 obč. zák.) pro dlužnou

činži požívá přednosti před soudcovskými právy zástavními, jichž bylo jinými věřiteli nabyto po vnesení svršků do najatých místností, a míní, že, byť i tento názor před novelisací § 1101 obč. zák. uznáván byl za platný, nelze tento výklad připustiti nyní po nové úpravě § 1101 obč. zák., že naopak pro pořadí nyní jest rozhodno odevzdání zástavy věřiteli zájemným popsáním nebo poznámkou v protokole zájemném. K pohledávce pronajímatele nemělo prý tedy býti přihlíženo při rozvrhu, když si před vyhlášením úpadku nevymohl zájemného popsání svršků. Názor ten jest nesprávný. Na právním pravidlu, že zákonné zástavní právo pronajímatele vzniká již vnesením svršků, nebylo nic změněno novou zákonnou úpravou § 1101 obč. zák.: Zájemné popsání není podmínkou ani jeho vzniku ani jeho uplatnění, pokud ovšem svršky nebyly později zase z najatých místností odstraněny. Zájemné popsání má jinak jen význam, že se jím zjišťuje, které věci tímto právem byly již při vnesení zatíženy (srov. sb. n. s. čís. 6524). Vzhledem k tomu, že pronajímateli vzniklo toto zákonné zástavní právo na prodaných svršcích podle zjištěné doby vnesení před soudcovskými právy ostatních věřitelů, bylo k tomuto právu při rozvrhu vším právem přihlíženo jako k právu podle pořadí přednějšímu. Oprávněn jest však dovolací rekurs oddělné věřitelky firmy R., že při rozvrhu nejvyššího podání nebylo přihlíženo k předpisu § 48 odst. (4) konk. ř., který v úpadku obmezuje uplatňování zákonného zástavního práva pronajímatelova pro dlužné nájemné jen na dobu posledního roku před vyhlášením úpadku. Rekursní soud míní, že tento předpis zákona nepřichází v této věci ve zřetel, ježto nejde o uplatňování tohoto zákonného zástavního práva v úpadku, nýbrž v řízení exekučním. Názor ten jest mylný. Podle pamětního spisu k úpadkovému řádu byl obmezující předpis § 48 odst. (4) konk. ř. zaveden jako výjimka z pravidla, že vyhlášením úpadku pravoplatně již nabytá práva zástavní nejsou dotčena (§ 11 konk. ř.), ze zákonodárných úvah, že lze v úpadku připustiti ochranu a uplatnění tohoto zákonného zástavního práva jen pro krátké období jednoho roku, ježto úpadce, který již před úpadkem zůstával činži i v dřívějších lhůtách dlužen, tím již projevoval, že jest nezpůsobilým platiti, a že pronajímatel, který po delší dobu trpěl nedoplatky činže místo, by, jak ho zákon k tomu opravňuje (§ 1118 obč. zák.), naléhal na zrušení smlouvy, se tím dopouští jednání, jež, kdyby se stalo smlouvou, bylo by odporovatelným. Z tohoto důvodu nepokládalo se z ohledů zákonodárných za přiměřeno a přípustno, by pronajímatel byl v případech úpadku zajišťován pro takovéto dlouhodobé nedoplatky činže na úkor věřitelstva, které, spoléhajíc na pořádné jednání, přirozeně nemůže počítati s takovými nedoplatky. Tento předpis jest změnou obecného hmotněprávního pravidla, určenou zvlášť pro účely řízení úpadkového a z ohledu na toto řízení, jehož hlavní úkol spočívá v tom, by z úpadkové podstaty byly podle stupnic zákonem stanovených rovnoměrně uhrazeny oprávněné a s hlediskem odpůrčího práva bezvadné nároky věřitelstva, a musí býti tohoto předpisu bezpodmínečně šetřeno všude tam, kde jde o rozvrh a přidělení úpadkové podstaty, pokud se týče, kde jde o uplatnění tohoto zákonného zástavního práva proti úpadci.

O tento případ zcela nepochybně jde v této věci a názor rekursního soudu, že jde pouze o pravidelné řízení exekuční, jest mylný, neboť rekursní soud při tom pro pouhou formu přehlíží vlastní podstatu věci. Podle § 1 konk. ř. náleží do úpadkové podstaty veškeré jmění úpadcovo, pokud jest exekuci podrobena, a to i takové součástky jmění, na kterých již třetí osoby nabyly práv zástavních (práva oddělná). Rozdíl záleží jenom v tom, že podle § 11 tato právoplatně nabytá práva nejsou vyhlášením úpadku dotčena a že tedy příslušné součástky úpadcova jmění, stížené těmito právy, jako t. zv. zvláštní podstaty mají sloužiti především k úhradě nároků těmito nabytými zástavními právy již vybavených (§ 48 konk. ř.); zůstane-li po úhradě takovýchto oddělných nároků z oné zvláštní podstaty zbytek, plyne do společné úpadkové podstaty. Podle § 115 konk. ř. má správce úpadkové podstaty o to péči míti, by jmění do úpadkové podstaty patřící bylo zpeněženo a by bylo zpeněženo výhodně a včasné. Z tohoto důvodu vybavuje úpadkový řád správce úpadkové podstaty dalekosáhlými právy, jichž podstata záleží v tom, že se mu přiznává postavení vymáhajícího věřitele, by mu tímto způsobem byl poskytnut vliv na toto řízení, vedoucí ku zpeněžení a rozdělení podstaty, takže správce úpadkové podstaty může sám jakožto vymáhající věřitel zavést exekuci, vstoupiti do řízení jiným oddělným věřitelem zavedeného jako vymáhající věřitel, věci zástavním právem stížené z této zástavy vyplatiti a naléhati na zpeněžení věcí jsoucích u oddělných věřitelů a j. (§§ 119, 120 konk. ř., viz pamětní spis str. 105). V §§ 119 a 120 úp. ř. se praví, že věci stížené oddělnými právy jest zpravidla zpeněžiti podle předpisů exekučního řádu a že zcizení a rozdělení výtěžku mezi oddělné věřitele jest provésti soudem exekučním. Tímto předpisem však určuje se jen soud, jemuž náleží obstarati příslušný zpeněžovací úkon a rozvrh výtěžků, a pořad, ve kterém se to státi má. Přes to však, že tyto úkony provádí exekuční soud, zůstávají nadále býti úkony sloužícími ku zpeněžení a rozdělení podstaty úpadkové, a je zřejmo, že při tomto rozdělení vzhledem na vzájemný poměr zvláštních podstat k podstatě všeobecné (§§ 48 a 132 konk. ř.) musí exekuční soud, který obstarává tento úkon vlastně jen pro úpadkové řízení, postupovati podle hmotněprávních předpisů úpadkového práva, k němuž zejména náleží předpis § 48 odst. (4) konk. ř., který pronajímateli v zájmu všeobecné podstaty úpadkové dovoluje uplatniti zákonné zástavní právo pro dlužnou činži jen za poslední rok. Napadené usnesení je tedy ve výtýkaném směru vadné a, ježto ani z něho ani ze spisů nelze poznati, na které období se vztahuje částka přikázaná pronajímateli z výtěžku prodaných svršků, nebylo lze ve věci rozhodnouti a bylo usnesení obou nižších soudů zrušiti a naříditi nové jednání a nové usnesení o rozvrhu. Vzhledem k tomu bylo dovolací rekurs správce úpadkové podstaty odkázati na toto rozhodnutí.

Čís. 7340.

Doložka »Bremer Arbitrage und Bedingungen der Bremer Baumwollbörse« jest mezi obchodníky s bavlnou a továrníky v obchodech ob-